

MISBRUIK VAN RECHT

Een nationaal, internationaal en unierechtelijk perspectief

Discussiebijdrage Koen Verburg

12 mei 2016

STELLING:

De constatering dat een feitencomplex op grond van frauduleus legis tot belastingheffing leidt, dient een belanghebbende in beginsel niet boeterechtelijk te worden verweten.

ALGEMEEN UNIHERECHTELIJK BEGINSEL

Hof van Justitie 5 juli 2007, C-321/05 (Kofoed):

‘R.o. 37: ... weerspiegelt aldus het algemene beginsel van gemeenschapsrecht, dat rechtsmisbruik is verboden.’

Geen implementatie vereist.

RUIMTE VOOR SANCTIES

Hof van Justitie 4 juni 2009, C-158/08 (Pometon)

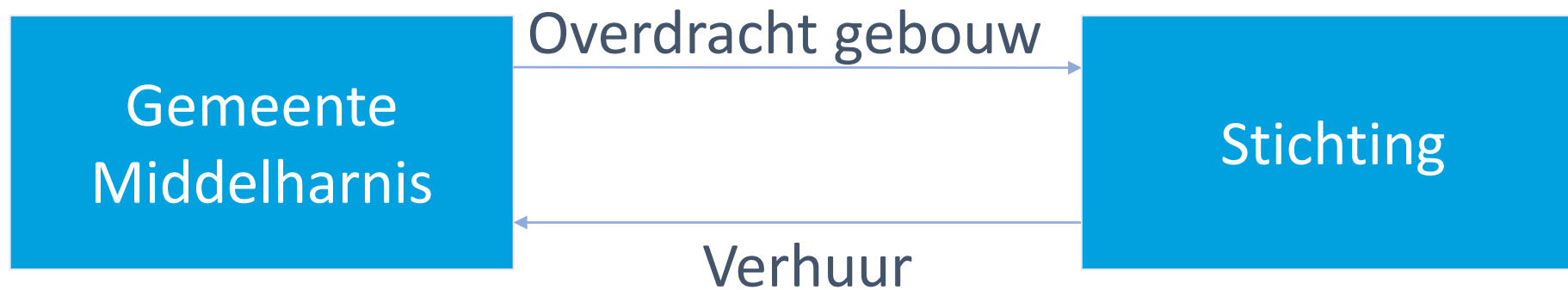
‘De importeur die zich op onregelmatige wijze onder deze regeling heeft geplaatst en er het voordeel van heeft genoten, dient de rechten over de betrokken producten te betalen, onverminderd, in voorkomend geval, de door de nationale wetgeving voorziene bestuurlijke, civiele of strafrechtelijke sancties.’

STELLING:

Belasting- en/of inhoudingsplichtige belanghebbenden in Nederland is het toegestaan te streven naar de fiscaal meest gunstige weg. In voorkomende gevallen kan dat, gegeven het marktgeoriënteerde karakter van de Nederlandse economische orde, ook worden verwacht.

SALE-AND-LEASE-BACK LEIDT TOT MISBRUIK

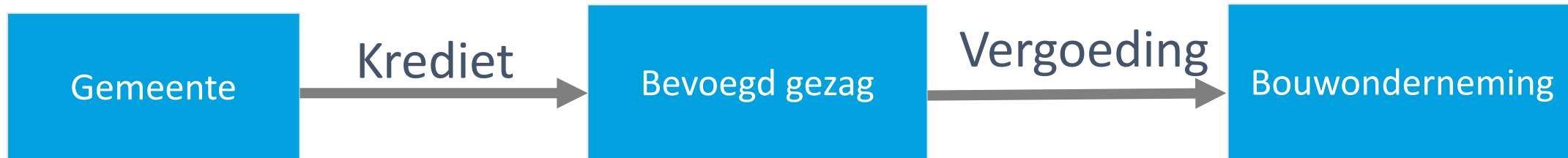
- Hoge Raad 30 maart 2012, 09/03079 (Gemeente Middelharnis)

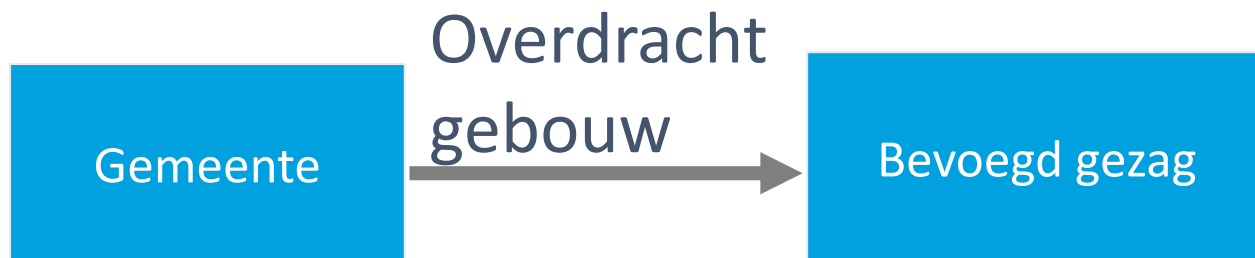
WIJZIGING STRUCTUUR LEIDT TOT MISBRUIK

- Hoge Raad 29 mei 2015, 14/01134 (Gemeente Nijkerk)

Oorspronkelijke situatie

Uiteindelijk

STAATSSECRETARIS BLIJFT SCHOOLMODEL BESTRIJDEN

Intrekking cassatieberoep staatssecretaris van 12 maart 2013, nr. DGB 2012-640:

‘Ter voorkoming van misverstanden wijs ik er dan ook op dat de Belastingdienst zal doorgaan met het bestrijden van deze constructies’

STELLING:

Het Hof van Justitie gooit de begrippen fraude en misbruik dikwijls op één hoop. Dat is naar onze mening conceptueel niet juist. Het Europese misbruik van recht krijgt daardoor een negatievere connotatie dan dat dit begrip – gelet op het karakter ervan – zou moeten hebben.

GELIJKE BEHANDELING FRAUDE / MISBRUIK

- Zesde richtlijn: bestrijding van fraude, belastingontwijking en misbruik
- Verplichting lidstaten alle wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen te nemen om te waarborgen dat de verschuldigde btw **volledig** wordt geïnd
- Halifax vs. Italmoda

STELLING:

Nationale implementatie van het Europese misbruik van recht op het gebied van indirecte belastingen is niet noodzakelijk.

VERGELIJKING MET ANTIFRAUDEBEGINSEL

- Hof van Justitie 18 december 2014, nr. C-131/13, C-163/13 en C-164/13 (Italmoda)
 - Antifraudebeginsel: implementatie
 - Niet voldaan aan objectieve voorwaarden
 - Misbruik van recht: voldaan aan objectieve voorwaarden

STELLING:

Redresseren van de transactie dient plaats te vinden op basis van de 'segment-methode'.

BINNENLANDSE SITUATIES: NAHEFFEN EN VERLAGEN AANSLAG MET VERSCHULDIGDE BTW

- Hof van Justitie 21 februari 2006, nr. C-255/02 (Halifax)
 - Naheffen mag
 - Ingeval van naheffen, dan moet ook de btw die de betrokken belastingplichtige verschuldigd was de aanslag verlagen
- Hoge Raad 10 februari 2012, nr. 08/05317 en nr. 09/03202
 - Benadering individuele niveau belastingplichtige

GRENSOVERSCHRIJDENDE SITUATIES: DUBBELE HEFFING

- Hof van Justitie 17 december 2015, C-419/14 (WebMindLicenses)
 - Dubbele heffing kan optreden
 - Lidstaten zijn niet gehouden rekening te houden met heffing in een andere lidstaat
 - Verplichting lidstaten om te verzoeken tot samenwerking